

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ СПОРТУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ЕКОНОМІКИ СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28 серпня 2024р.)

Голова Науково-методичної ради
 Олександр ПИЖОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 073 Менеджмент

освітньо-професійна програма: Менеджмент

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК 1.4

мова навчання: українська

Розробник:

Новікова Наталя Леонідівна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і економіки спорту, nnovikova@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО

Кафедрою менеджменту і економіки спорту (засідання кафедри, протокол № 14 від 19 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри

доктор економічних наук, професор
Тетяна ХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Начальник навчально-методичного відділу

Ольга ДЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення якості
вищої освіти, доцент

Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліну спрямовано на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, а саме здатності проводити дослідження на відповідному рівні, генерувати нові ідеї (креативність), засвоєнні знань з методології, теорії методу і процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності та набуття навичок, необхідних для самостійного виконання наукових досліджень та плідної творчої роботи магістрами з менеджменту, успішного застосування ними методів наукових досліджень у своїй майбутній професійній діяльності. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: наука як специфічна сфера людської діяльності; методологічні основи наукового дослідження; пошук джерел інформації та порядок роботи з науковою літературою; основні правила та вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт, презентація результатів наукового дослідження. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at forming specific general and professional competencies defined by the educational and professional program, particularly the ability to conduct research at the appropriate level. This includes mastering knowledge of methodology, theory of method and process, methodological support for research activities, and acquiring the skills necessary for independent scientific research and productive creative work for master's students in management. It also focuses on the successful application of research methods in their future professional activities. The scope of the discipline is 3 ECTS credits.

Key topics include: science as a specific sphere of human activity; methodological foundations of scientific research; searching for information sources and the process of working with scientific literature; main methods of scientific research and their characteristics; basic rules and requirements for the design of qualification works; presentation of research results. The final assessment is based on ongoing assessments and the credit exam.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей; здатності до розуміння наукових теорій та концепцій, використання сучасних методів та технологічних рішень, необхідних для розв’язання складних задач і проблем у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог; здатності до планування, організації та здійснення самостійних наукових досліджень з актуальних проблем менеджменту у т.ч. у спорті та впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність організацій. Цю дисципліну спрямовано на розвиток раціонального творчого мислення, вміння працювати з різноманітними джерелами та інформацією, розв’язання на високому методологічному рівні наукових проблем та написання кваліфікаційних робіт.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень і методика викладання менеджменту» відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент, галузі знань 07 Управління та адміністрування

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
СК 3	Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.
СК 14	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	8	0	0	16	66	90
Заочна / повторне вивчення	4	0	0	6	80	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: дисципліна розпочинає цикл дисциплін загальної підготовки.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання / повторне вивчення			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	семін.	с.р.		лекції	семін.	с. р.
Тема 1. Наука як специфічна сфера людської діяльності.	8	1	2	5	8	–	–	8
Тема 2. Методологічні основи наукового дослідження.	20	2	4	14	20	2	2	16

Тема 3. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика.	30	2	6	22	30	2	2	26
Тема 4. Пошук джерел інформації та порядок роботи з науковою літературою.	14	2	2	10	14	–	2	12
Тема 5. Основні правила та вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Презентація результатів наукового дослідження.	18	1	2	15	18	–	–	18
Усього:	90	8	16	66	90	4	6	80

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Наука як специфічна сфера людської діяльності.

Наука як процес пізнання та система знань, її завдання та предмет. Короткий історичний нарис розвитку науки. Мета та функції сучасної науки. Понятійний апарат науки: наукова ідея, гіпотеза, наукова теорія, науковий закон, категорії, наукові факти, поняття, принципи, постулати, правила. Класифікація наук. Фундаментальні і прикладні науки. Наука як система і система наук. Наука і суспільство. Місце і роль науки у ХХІ столітті. Організація наукової діяльності в Україні. Науково-дослідна робота у сфері менеджменту. Спортивний менеджмент як наука.

Тема 2. Методологічні основи наукового дослідження.

Поняття та сутність наукового дослідження. Основні ознаки наукового дослідження. Системність, доказовість та теоретичність наукового дослідження. Вимоги до наукового дослідження. Види наукових досліджень. Загальна схема кваліфікаційної роботи у НУФВСУ. Логіка та етапи дослідження. Методологічна база для виконання наукової роботи у сфері менеджменту. Вибір проблеми та вимоги до теми досліджень. Вивчення теоретичного і практичного стану проблеми. Формування проблеми, визначення мети, постановка завдань, формулювання предмета, об'єкта, гіпотези наукового дослідження. Місце теорії в наукових дослідженнях. Сутність теорії та її зв'язок з практикою.

Тема 3. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика.

Класифікація методів наукового пізнання. Характеристика методів емпіричного рівня дослідження. Аналіз документальних і літературних джерел. Неформалізований (традиційний) аналіз. Формалізований метод аналізу (контент-аналіз) та загальні принципи його застосування. Спостереження,

експеримент, вимірювання. Соціологічне опитування у дослідженнях з менеджменту. Вибірка у соціологічному дослідженні. Репрезентативність вибірки. Типи вибірки. Характеристика методів теоретичного рівня дослідження. Аналіз і синтез. Порівняння, аналогія, моделювання. Системний аналіз. Історичний і логічний методи. Математичні методи.

Тема 4. Пошук джерел інформації та порядок роботи з науковою літературою.

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Види джерел інформації. Критерії якості інформації. Документальні джерела інформації. Види документів. Інформаційні та бібліографічні джерела інформації. Особливості роботи з літературними джерелами. Порядок роботи із спеціальною науковою літературою. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату.

Тема 5. Основні правила та вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Презентація результатів наукового дослідження.

Вимоги до змісту кваліфікаційної роботи. Академічна доброчесність та запобігання плагіату у кваліфікаційних роботах. Правила оформлення роботи. Методика оформлення списку використаної літератури. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Подання цифрового матеріалу у вигляді таблиць, схем, додатків. Процедура рецензування і подання до захисту кваліфікаційних робіт. Наукова публікація: поняття, етапи та методика підготовки. Апробація результатів дослідження. Підготовка презентації. Доповідь та вимоги до неї.

Тематика семінарських занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми семінарських занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання/повторне вивчення
Тема 1. Наука як специфічна сфера людської діяльності.	1. Наука, її завдання, предмет та функції. Менеджмент як наука.	2	—
Тема 2. Методологічні основи наукового дослідження.	2. Логіка та етапи наукового дослідження.	2	-
	3. Розробка методологічних засад власної кваліфікаційної роботи	2	2
Тема 3. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика	4. Класифікація методів наукового пізнання. Характеристика методів емпіричного рівня дослідження.	2	—

	5. Соціологічне опитування удослідженнях зі спортивного менеджменту.	2	2
	6. Методи теоретичного рівня дослідження та їх аналіз.	2	—
Тема 4. Пошук джерел інформації та порядок роботи з науковою літературою	7. Роль інформації у наукових дослідженнях. Особливості наукового тексту.	2	2
Тема 5. Основні правила та вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Презентація результатів наукового дослідження.	8. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Академічна доброчесність та запобігання плагіату у кваліфікаційних роботах. Процедура рецензування, подання до захисту і здійснення захисту кваліфікаційних робіт.	2	-
Усього годин:		16	6

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання/повторне вивчення
Тема 1. Наука як специфічна сфера людської діяльності.	1. Внесення визначень нових термінів до словника та їх вивчення.	2	2
	2. Написання опорного конспекту теми.	3	6
Тема 2. Методологічні основи наукового дослідження.	4. Внесення визначень нових термінів до словника та їх вивчення.	2	3
	5. Анотування інформаційних джерел стосовно етапів здійснення наукового дослідження.	2	2
	6. Підготовка до семінарського заняття з теми 1.	2	2
	7. Опрацювання загальної схеми наукового дослідження.	2	2

	8. Робота з формулювання проблеми та гіпотези власного наукового дослідження, його мети та завдань	2	2
	9. Підготовка до семінарського заняття з теми 2.	2	2
	10. Підготовка і презентація проекту «Вступу» за темою кваліфікаційної роботи.	2	3
Тема 3. Методи наукових досліджень.	11. Внесення визначень нових термінів до словника та їх вивчення.	2	3
	12. Складання опорних конспектів з описом методів наукових досліджень, що використовуються у роботах зі спортивного менеджменту.	2	3
	13. Підготовка до семінарського заняття з теми 3.	2	4
	14. Написання реферату та презентації з описом дослідницьких методів, що використовуються у власному дослідженні.	6	4
	15. Підготовка до семінарського заняття з теми 4.	2	2
	16. Розробка анкети соціологічного опитування табланку інтерв'ю по темі кваліфікаційної роботи.	6	8
	17. Підготовка до семінарського заняття з теми 5	2	2
Тема 4. Пошук джерел інформації та порядок роботи з науковою літературою.	18. Підготовка карток (20 примірників) з новими джерелами по темі дослідження.	2	2
	19. Анотування інформаційних джерел з актуальних проблем менеджменту.	2	4
	20. Підготовка до семінарського заняття з теми 6	2	2
	21. Написання есе на тему «Академічна доброчесність та запобігання плагіату у кваліфікаційних роботах».	4	4

Тема 5. Основні правила та вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Презентація результатів наукового дослідження.	22. Анотування інформаційних джерел щодо встановлених вимог до оформлення кваліфікаційної роботи	2	4
	23. Підготовка до семінарського заняття з теми 7.	2	4
	24. Презентація оформлення «Змісту» та «Переліку умовних позначень»	5	3
	25. Підготовка до семінарського заняття з теми 8.	2	4
	26. Написання есе на тему: «Мова та стиль написання наукової роботи».	4	3
Усього годин:		66	80

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування теоретичних положень менеджменту, прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікативних технологій для розв'язання конкретних задач установ, підприємств та організацій, здійснення наукових досліджень з актуальних проблем менеджменту; написання кваліфікаційної роботи, підготовки (самостійно або у складі групи) та організації реалізації у відповідній сфері проектів інноваційного та підприємницького характеру завдяки:

знанням: теоретичних засад менеджменту; теоретико-концептуальних положень з організації наукових досліджень; основних правил збору інформації та обрання наукової літератури і роботи з ними; методів дослідження емпіричного і теоретичного рівнів, їх особливостей і можливостей їх використання як в процесі підготовки кваліфікаційної роботи, так і в практичній діяльності менеджера; вимог, що висуваються для оформлення статей, тез та кваліфікаційних робіт.

умінням: використовувати теоретичні напрацювання на практиці; самостійно визначити тему, мету завдання, об'єкт і предмет дослідження; сформулювати робочу гіпотезу; обґрунтувати методику і методологію наукового дослідження; скласти анкету соціологічного опитування і грамотно обробити його результати; оформити відповідно до встановлених вимог документацію дослідження та підготувати презентацію результатів роботи; дотримуватися вимог академічної доброчесності та не допускати їх порушення під час навчання та наукової роботи.

Перелік програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень і методика викладання менеджменту» відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент, галузі знань 07 Управління та адміністрування

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 1	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
ПРН 11	Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.
ПРН 17	Вміти планувати та викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з дисципліни «Методологія наукових досліджень і методика викладання менеджменту» включає поточне та підсумкове оцінювання.

Поточне оцінювання здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти.

Підсумкова оцінка з дисципліни включає результат поточного та підсумкового оцінювання у формі заліку. Залікова оцінка виставляється на останньому занятті відповідно до розкладу на підставі набраних здобувачем вищої освіти балів протягом поточного оцінювання та відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання і спорту України та Порядку визнання у НУФВСУ результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти (<https://surl.li/yjaacc>). Мінімальна кількість балів для отримання здобувачем вищої освіти позитивної підсумкової оцінки становить 60 балів.

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять. Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів,

до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Номер і назва теми практичних (семінарських) занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Наука, її завдання, предмет та функції. Менеджмент як наука.	Експрес-контроль. Словник. Доповідь.	8
2. Логіка та етапи наукового дослідження	Тестування. Словник. Реферат	10
3. Розробка методологічних засад власної кваліфікаційної роботи.	Захист концепції власної кваліфікаційної роботи, презентація	14
4. Класифікація методів наукового пізнання. Характеристика методів емпіричного рівня дослідження.	Реферат, доповідь та на задану тему та їх обговорення.	10
5. Соціологічне опитування у дослідженнях з менеджменту	Захист підготовлених проектів анкет соціологічного опитування.	14
6. Методи теоретичного рівня дослідження та їх аналіз.	Експрес-контроль. Доповідь. Презентації.	12
7. Роль інформації у наукових дослідженнях. Особливості наукового тексту.	Реферат, доповіді та презентації на задану тему. Есе.	12
8. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Процедура рецензування, подання до захисту і здійснення захисту кваліфікаційних робіт.	Експрес-контроль. Кейси. Реферат, доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення. Есе.	20
Усього:		100

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено робочою програмою навчальної дисципліни:

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету, хмарні сервіси організації синхронного відеозв'язку ZOOM та Google Meet (ліцензійна/корпоративна версія), доступ до наукометричних баз даних через мережу Інтернет; інформаційне забезпечення НУФВСУ – ресурси бібліотеки; Сторінка навчальної дисципліни на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>).

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література

1. Бондар І. С., Русавська В. А., Батченко Л. В. Магістерська робота: концепція наукового дослідження : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2020. 116 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. Харків : Право, 2022. 280 с.
3. Ковтун Н. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Житомир, 2024. 130 с.
4. Бурау Н. І., Антонюк В. С., Півторак Д. О. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум : навч. посіб. для студ. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45871/1/Metod_doslid.pdf

Додаткова література

1. Башкір О. І. Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів : навч.-метод. посіб. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. 93 с.
2. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. В. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
4. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2021. 300 с.
5. Мазаракі А., Новікова Н., Сонько Ю. Цифрові детермінанти трендів підготовки фахівців. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 2 (130). С. 5–20. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020\(130\)01](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020(130)01)
6. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
7. Котловий С. А., Павлик Н. П., Сейко Н. А., Ситняківська С. М. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с.
8. Ільченко О. Ю., Мокляк В. М., Кононец Н. В. Методологія та організація наукових досліджень : електронний посіб. для самостійної роботи та дистанц. навчання здобувачів освітнього ступеня «магістр». Полтава, 2022. 56 с.
9. Novikova N., Diachenko O., Golovnya. Global trends of digitalization: potential of Ukraine. *Scientia Fructuosa*. 2020. Т. 134, № 6. Р. 4–15. DOI: 10.31617/visnik.knute.2020(134)01
10. Основи наукового мовлення : навч. посіб. / С. А. Бронікова та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 252 с.

Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Web of Science. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/basic-search>
6. Scopus. URL: <https://www.scopus.com/>
7. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
8. SSRN. URL: <https://hq.ssrn.com/>
9. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/>
10. Publons. URL: <https://publons.com/>